

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen (SOU 2023:52)

Ert dnr S2023/02576

Domstolsverket har granskat betänkandet mot bakgrund av den verksamhet som bedrivs av myndigheterna inom Sveriges Domstolar, det vill säga utifrån hur förslaget kan tänkas påverka verksamheten ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt. Granskningen har även omfattat hur förslaget kan påverka verksamhetsstöd, arbetsformer och rättssäkerheten generellt.

Inledning

Inledningsvis kan sägas att Domstolsverket anser att förutsättningarna att lämna synpunkter på utredningens förslag inte är helt enkla. Det är flera saker som är beroende av varandra och det är oklart om exempelvis det i utredningens delbetänkande föreslagna systemet med sanktionsavgifter ska införas. Konsekvensanalyserna för Sveriges Domstolar bygger på grova uppskattningar och är osäkra. Domstolsverket vill därför framhålla att beroende på vilka förslag regeringen väljer att gå vidare med och vad som till slut kommer att genomföras så kommer verket att följa utvecklingen och vid behov yrka ytterligare anslag.

Tidigare synpunkter på utredningens delbetänkande

I sitt remissvar över delbetänkandet konstaterade Domstolsverket att det inte hade några synpunkter på förslagen som sådana. Däremot påpekade verket att kostnadsberäkningarna för Sveriges Domstolar vid införandet av ett system med administrativa sanktionsavgifter var baserade på ett antal oklara faktorer och grova antaganden vilket gjorde att de framstod som osäkra. Vidare konstaterades att förslaget skulle innebära stora kostnadsökningar för Sveriges Domstolar och verket anförde att det utgick från att kostnaderna skulle kompenseras fullt ut genom anslagstillskott.

Domstolsverkets synpunkter på slutbetänkandet

För Sveriges Domstolars del är det främst införande av systemen med bidragsspärr och sanktionsavgifter som får påverkan på den verksamhet som bedrivs.

Utredningen har uppskattat att det kan bli fråga om 200 - 250 beslut om bidragsspärr per år. Domstolsverket anser att uppskattningen är grov och dessutom är utfallet i hög grad beroende av om systemet med sanktionsavgifter införs. För Domstolsverkets del är det framför allt den ökande arbetsbelastningen för de allmänna domstolarna som är avgörande för om ett anslagstillskott behövs. Om utredningens uppskattning av antal beslut visar sig vara korrekt är det verkets bedömning att den ökade belastningen ändå blir så begränsad att den kan hanteras inom ramen för givna anslag. Om det däremot visar sig bli fler beslut, i synnerhet om inte sanktionsavgifter införs, ställer sig Domstolsverket mycket tveksamt till att kostnadsökningarna skulle rymmas inom befintliga anslag.

I utredningen anges att förvaltningsdomstolarnas rapporteringsskyldighet till Utbetalningsmyndigheten sannolikt kommer att hanteras genom en lösning med säker e-post. Beträffande de allmänna domstolarnas rapporteringsskyldighet förordas en lösning där uppgifterna i möjligaste mån överlämnas till Utbetalningsmyndigheten i strukturerad form.

Domstolsverket kan konstatera att det kommer att krävas omfattande IT-utveckling för att kunna lämna uppgifter i strukturerad form. Mest sannolikt kommer domstolarna att behöva använda systemet med säker e-post för att uppfylla rapporteringsskyldigheten. Att använda säker e-post är dock ett steg i fel riktning eftersom det för domstolarnas personal blir ytterligare en arbetsuppgift som kräver manuell hantering.

Domstolsverket anser att arbetet med nödvändig IT-utveckling och en mer omfattande hantering av säker e-post inte rymms inom befintliga anslag.

När det gäller förslaget om att Domstolsverket ska ta fram formulär för underrättelse till den dömde beträffande meddelad bidragsspärr bedömer verket att det är ett arbete som rymms inom befintliga anslag.

Vidare kommer utredningens förslag att innebära administrativt arbete med bland annat en ny målkod för mål som gäller undantag från bidragsspärren vid de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Det kan även komma att krävas anpassningar i domstolarnas verksamhetsstöd Diba vad gäller olika funktioner för beslut om bidragsspärr.

Förslagen om rapporteringsskyldighet för domstolarna rörande avgöranden om bidragsspärr och sanktionsavgift till Utbetalningsmyndigheten innebär att Domstolsverket kommer att behöva utveckla verksamhetsstöden för att domstolarna ska kunna efterleva utredningens förslag.

Slutligen har Domstolsverket synpunkter på att författningsförslag med anledning av systemet med administrativa sanktionsavgifter föreslås träda i kraft den 1 juli 2024. Utredningen konstaterar att det gått över ett år sedan delbetänkandet lämnades och att det finns en risk att systemet inte kommer att kunna börja tillämpas inom mindre än ett år så som föreslagits. Trots detta konstaterande justeras inte ikraftträdandetidpunkten utan frågan om genomförande lämnas till det fortsatta beredningsarbetet.

Domstolsverket ställer sig mycket tveksamt till att det arbete som kommer att krävas med anledning av utredningens förslag, bland annat arbete med domstolarnas rapporteringsskyldighet till Utbetalningsmyndigheten och utveckling av verksamhetsstöd, kan vara på plats redan den 1 juli 2024. Detta särskilt om det inte tillskjuts extra anslag.

Detta yttrande har beslutats av rättschefen Peter Islander. Föredragande har varit juristen Karin Wennberg Boberg.

Peter Islander

Karin Wennberg Boberg